

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

๑_หลักสูตรวิชานาฏศิลป์

๒_แผนการจัดการเรียนรู้

๓_PowerPoint_ประกอบการสอน

๔_Clip

๕_ใบงาน_เฉลย

๖_ข้อสอบปร่งกาหน่วย_เฉลย

๗_การวัดและประเมินผล

๘_เสริมสาระ

๙_สื่อเสริมการเรียนรู้

ละครไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. มีทักษะในการแสดงหลากหลายรูปแบบได้
๒. วิเคราะห์แก่นของการแสดงนาฏศิลป์และการละครที่ต้องการสื่อความหมายในการแสดงได้
๓. อภิปรายบทบาทของบุคคลสำคัญในวงการนาฏศิลป์ และการละครของประเทศไทยในยุคสมัยต่างๆ ได้
๔. บรรยายวิวัฒนาการของนาฏศิลป์และการละครไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้

ละครไทย

- มีคุณค่าในฐานะที่เป็นที่รวมศิลปะสาขาต่างๆ โดยเฉพาะศิลปะแขนงวิจิตรศิลป์ และประณีตศิลป์ ซึ่งเป็นศิลปะแห่งความงาม
- มีความมุ่งหมาย เพื่อสนองความต้องการทางอารมณ์ สติปัญญา ก่อให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจ
- มีมาตั้งแต่ครั้งสมัยโบราณแล้ว โดยคนไทยมีนิทานเรื่องมโนห์รา ที่นำมาแสดง และเล่าเป็นนิทาน สืบต่อกันมาเป็นเวลานานนับพันๆ ปี

วิวัฒนาการละครไทย

สมัยสุโขทัย

- รับวัฒนธรรมทางด้านการละครของอินเดียเข้ามา คือ ภารตาและระยา ได้วิวัฒนาการขึ้น
- มีกาพย์กำหนดให้เป็นแบบแผนและบัญญัติคำที่เรียกศิลปะแห่งการ แสดงว่า **โขน ละคร ฟ้อนรำ**
- มีการแสดงละครเป็นเรื่อง คือ เรื่องมโนห์รา และเกิดละครกำบน

สมัยธนบุรี

- สมัยนี้ยังถือเป็นราชประเพณีว่า ละครผู้หญิงจะมีได้แต่เฉพาะภายในพระราชฐาน
- มีละครหลวงที่แสดงโดยผู้ชายเกิดขึ้น สืบทอดละครมาจากสมัยอยุธยา
- มีละครใน ละครนอก และละครของเอกชน

สมัยอยุธยา

- การละครมีวิวัฒนาการที่เป็นแบบแผน มีจารีต ความเชื่อ และเคล็ดต่าง ๆ ในการแสดงเกิดขึ้น
- รับอิทธิพลจากอินเดียผ่านเข้ามาทาง เขมร ชวา และมลายู
- มีละคร เกิดขึ้น ๓ ชนิด คือ ละครชาตรี ละครนอก และละครใน

สมัยรัตนโกสินทร์

- ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๑ จนถึงรัชกาลที่ ๔ การแสดงนาฏศิลป์ มีวิวัฒนาการออกมาในรูปโขน ละคร
- เมืองคัมภีร์มหากษัตริย์เป็นองค์อุปถัมภ์

องค์ประกอบสำคัญของละครไทย

- **ต้องมีเรื่อง** ตัวละครจะเจรจาไปตามเนื้อเรื่องของบทละคร บุคลิกลักษณะของตัวละครได้ชัดเจน
- **มีเนื้อหาสรุป** หรือแนวคิดของเรื่อง เช่น บ่งบอกความรัก ความเสียสละ ความกล้าหาญ หรือมุ่งสอนคติธรรม เป็นต้น
- **ต้องสร้างบุคลิกลักษณะของตัวละคร** นิสัย บุคลิกลักษณะ กิริยาท่าทางของตัวละครต้องสอดคล้องกับเนื้อหาสรุป
- **ต้องมีบรรยากาศ** ละครต้องสร้างบรรยากาศให้กลมกลืนกับการแสดงของตัวละคร เช่น ฉาก แสง สี เสียง เป็นต้น

ละครรำ

ละครที่ใช้ศิลปะการรำร่ายรำดำเนินเรื่อง มี ๒ ประเภท คือ

- ละครรำแบบดั้งเดิม
- ละครที่ปรับปรุงขึ้นใหม่

ละครเวทีแบบดั้งเดิม

ละครชาตรี

- เป็นละครเวทีแบบแรกของละครไทย
- กำเนิดขึ้นในสมัยอยุธยา ได้รับอิทธิพลจากอินเดีย
- มีผู้แสดงหลัก ๓ ตัว คือตัวนายโรง (พระ) ตัวนาง และตัวตลก
- นิยมแสดงเรื่องพระสุธนและนางมโนห์รา จึงเรียกการแสดงละครประเภทนี้ว่า **โนราชาตรี** เป็นที่นิยมแพร่หลายกันในภาคใต้

ละครนอก

- ใช้แสดงกันนอกเขตพระราชวัง
- เริ่มต้นมาจากการละเล่นพื้นเมือง ต่อมามีการจับเป็นเรื่องเป็นตอน เป็นละครที่ดัดแปลงมาจากละครโนราชาตรี
- ใช้ผู้แสดงเป็นชายล้วน

ละครใน

- เกิดขึ้นในสมัยอยุธยา แผ่นดินพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ
- บทละครที่นิยมนำมาแสดงมีเพียง ๓ เรื่อง คือ อุนรุท อิเหนา และรามเกียรติ์
- สมัยรัชกาลที่ ๒ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์นับว่าเป็นยุคทองของการละครและวรรณคดี
- กรมขุนพิทักษ์มนตรี เป็นผู้สืบทอดการแสดงละครใน

โขน

- เป็นการแสดงที่คล้ายละคร แต่สวมศีรษะที่เรียกว่า **หัวโขน**
- โขนแต่เดิมมีเฉพาะโขนหลวงประจำราชสำนัก พระมหากษัตริย์ ทรงถือว่าโขนเป็นราชูปโภคส่วนพระองค์ มีการฝึกหัดไว้แสดงเฉพาะงานพระราชพิธี
- การแสดงโขนนิยมเรื่อยมาตั้งแต่สมัยอยุธยา สมัยธนบุรี จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์

ละครที่ปรับปรุงขึ้นใหม่

ละครดึกดำบรรพ์

- มีการแสดงเป็นฉากแบบตะวันตก
- ผู้แสดงร้องปราเอง ไม่มีลูกคู่
- ดนเสียงร้องเหมือนละครใน ไม่มีการบรรยายกิริยาของตัวละคร

ละครพันทาง

- ปรับตามอย่างละครนอก แต่เพิ่มที่ปราที่มาจากกิริยาท่าทางของชาติต่างๆ
- เรื่องที่แสดงมีมาจากพงศาวดาร วรรณคดี เช่น สามก๊ก ราชาราช พระลอ เป็นต้น

ละครเสภา

- ดำเนินเรื่องด้วยการขับเสภา มีสำเนียงบอกภาษา เช่น เสภาลาว เสภาคมอญ เป็นต้น
- ใช้กรับช่วยตามแบบแผน มีตัวละครปราประกอบบทเสภาและบทร้อง
- นิยมนำมาแสดง คือ เรื่อง ขุนช้างขุนแผน และเรื่อง ไกรทอง

โขน

- เป็นการแสดงที่คล้ายละคร แต่สวมศีรษะที่เรียกว่า หัวโขน
- โขนแต่เดิมมีเฉพาะโขนหลวงประจำราชสำนัก พระมหากษัตริย์ ทรงถือว่าโขนเป็นราชูปโภคส่วนพระองค์ มีการฝึกหัดไว้แสดงเฉพาะงานพระราชพิธี
- การแสดงโขนนิยมเรื่อยมาตั้งแต่สมัยอยุธยา สมัยธนบุรี จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์

ละครที่ไม่ใช้ท่าไม้

ละครร้อง

- เป็นละครร้องล้วนๆ ดำเนินเรื่องด้วยการร้อง ไม่มีบทพูดแทรก ตัวละครขับร้องกลอนโต้ตอบกัน โดยใช้ท่าที่อย่างสามัญชน
- มีการเปลี่ยนฉากตามท้องเรื่อง ละครร้องสลับพูดมีการเพิ่มบทพูดสลับทบทวนบทร้อง
- ตัวละครเอกใช้ผู้หญิงแสดงทั้งหมด ผู้ชายเป็นเพียงตัวประกอบ

ละครพูด

- สมัยแรกๆ ใช้ผู้แสดงเป็นชายล้วนๆ จนเมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้มีการแสดงเรื่อง กลแตก จึงใช้ผู้แสดงเป็นชายจริงหญิงแท้
- การแสดงดำเนินเรื่องด้วยการพูด เรียกว่า **ละครพูดล้วนๆ** และถ้ามีร้องเพลงสลับเรียกว่า **ละครพูดสลับไม้**
- มีเพียงเรื่องเดียวที่บทเจรจามีลักษณะเป็น **ไม้ฉันทน์** คือ **มัทนะพาธา** หรือ **ตำนานดอกกุหลาบ**

